

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı

Konservasyon Uygulamaları

Amasya 1883

Amasya Bayezid Yazma Eser Kütüphanesi Koleksiyonu

TÜRKİYE
YAZMA
ESERLER
KURUMU
BAŞKANLIĞI

KOLEKSİYON HAKKINDA

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı
Kitap Şifahanesi ve Arşiv Dairesi Başkanlığı

Konservasyon Uygulamaları V

Kütüphane - Koleksiyon : Amasya Bayezid Yazma Eser Kütüphanesi Koleksiyonu - Amasya 1883
Uygulama dönemi : Mart 2014 - Aralık 2014
Restoratör : Seher YILMAZTÜRK
Tasarım : Rümeysa ÖZEN, Kübra AKYÜZ

YAZMANIN TANIMI

Cilt Kısımı

Eserin cildi yoğun biçimde tahrip olmuştur. Koyu kahverengi deri ciltli, şemseli, cetvelli, zencirekli olup bazı kısımlardaki eksiklikler sonradan kâğıt ve parça deriler ile tamamlanmıştır.

Kapak içindeki Avrupa usulü, odun hamuruna basılan desenli kağıt yanlardan kapak dışına taşmıştır. Deri üzerini kaplayan yapıştırıcı tabakası eserin cildine ait diğer detayların anlaşılmasını engellemiştir.

YAZMANIN TANIMI

Metin Kısımı

El yapımı Avrupa kağıdına, siyah ve kırmızı mürekkep ile yazılmış ve içinde minyatürler barındıran yazma eserin sayfaları cetvellidir. Toplam 67 varak ve 8 formadan oluşmaktadır. Şirazesi yoktur, 6 duraklı bir dikiş yöntemi ile kabaca dikilerek sayfaların bir arada bulunması sağlanmıştır.

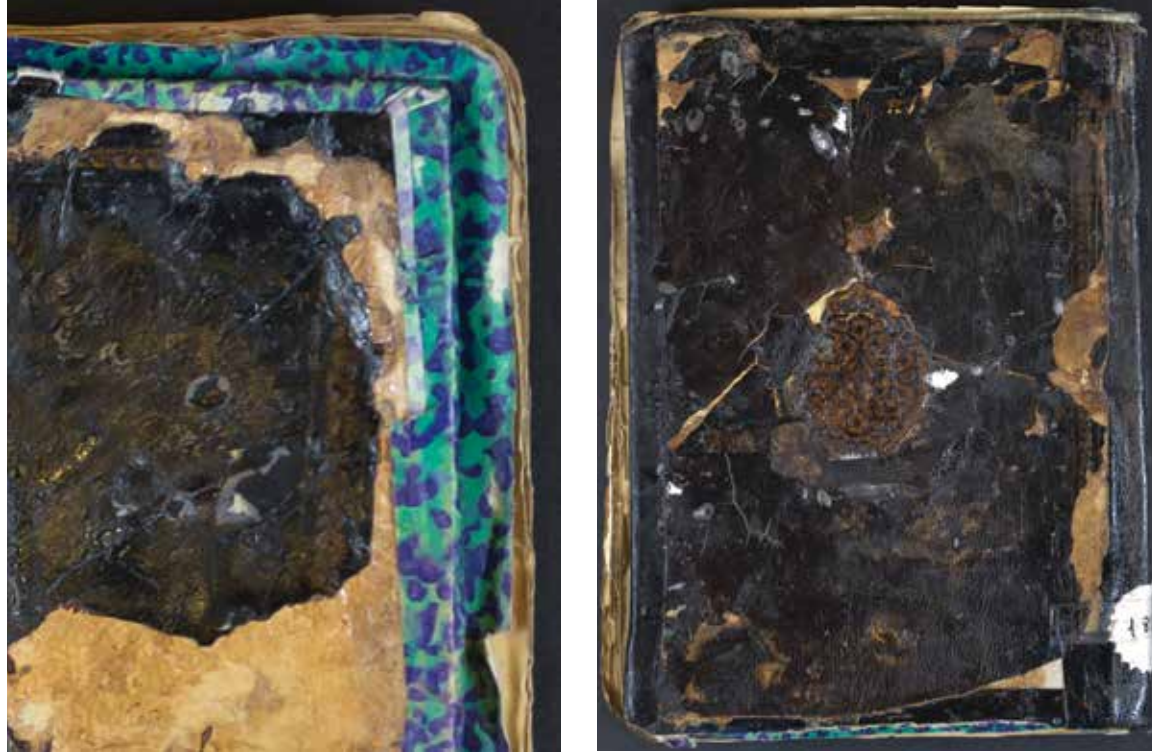

Cildi çok haraptır. Saman kartona yapılan tamamlamalar ve derideki eksik kısımlar nedeniyle cildin özgünlüğü yok olmuştur. Deri yüzeyi yapıştırıcı tabakası ile kaplanmıştır. Bu tabaka ciltte gerilmeye yol açmaktadır. Ciltteki bazı eksik bölümler sonradan kâğıt ile tamamlanmış, bazı kısımlarda ise farklı nitelikte deriler parça parça üst üste yapıştırılmıştır. Kapak içindeki desenli kâğıt yanlardan kapak dışına taşacak şekilde yapıştırılmıştır. Kapaklarda ve kâğıtlarda mikroorganizma hasarı ve lekeleri vardır.

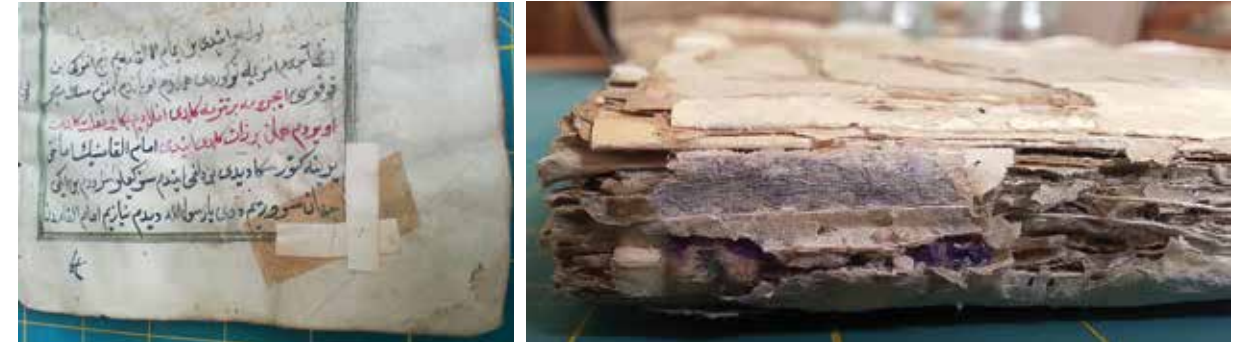

BOZULMALAR

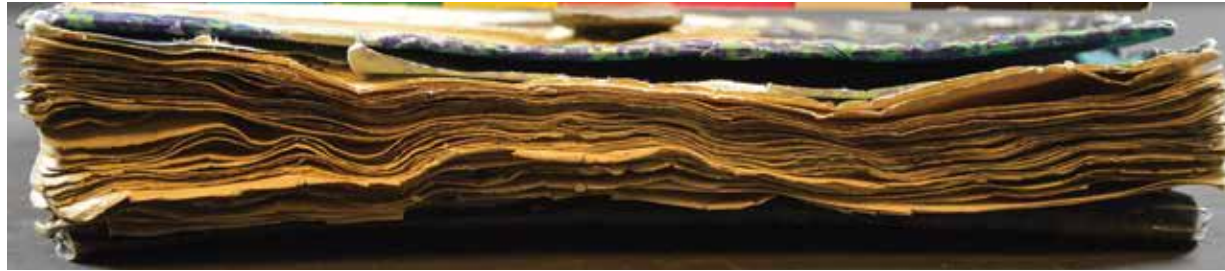
Metin Kısmı

Cilt kapağında eserin orijinaline ait olduğu da düşünülen deri parçaları kullanılmıştır

Metin kısmının yüzeyine de ciltteki gibi PVA türevli bir yapıştırıcı uygulanmıştır. Ayrıca cetvellerin kırıldığı noktalarda sentetik bantlar ile onarım yapılmıştır. Bu kısımlarda bandın yapıştırıcı tabakası kağıdın içine işlemiştir, kağıt gerilmiş ve deforme olmuştur. Eserin sırt kısmı açıldığında, burada da yoğun bir yapıştırıcı tabakası ile karşılaşmıştır. Sentetik bantların üzerinde de ayrıca küçük kağıt şeritlerle onarım yapılmıştır.

Eserin suya maruz kalması sebebi ile sayfalarda deformasyon oluşmuştur. Yazının mürekkebi dağılmış ve minyatürlerin boyları karşı sayfaya geçmiştir. Cetvel kırıkları ve üst üste yapılmış eski onarımlar vardır.

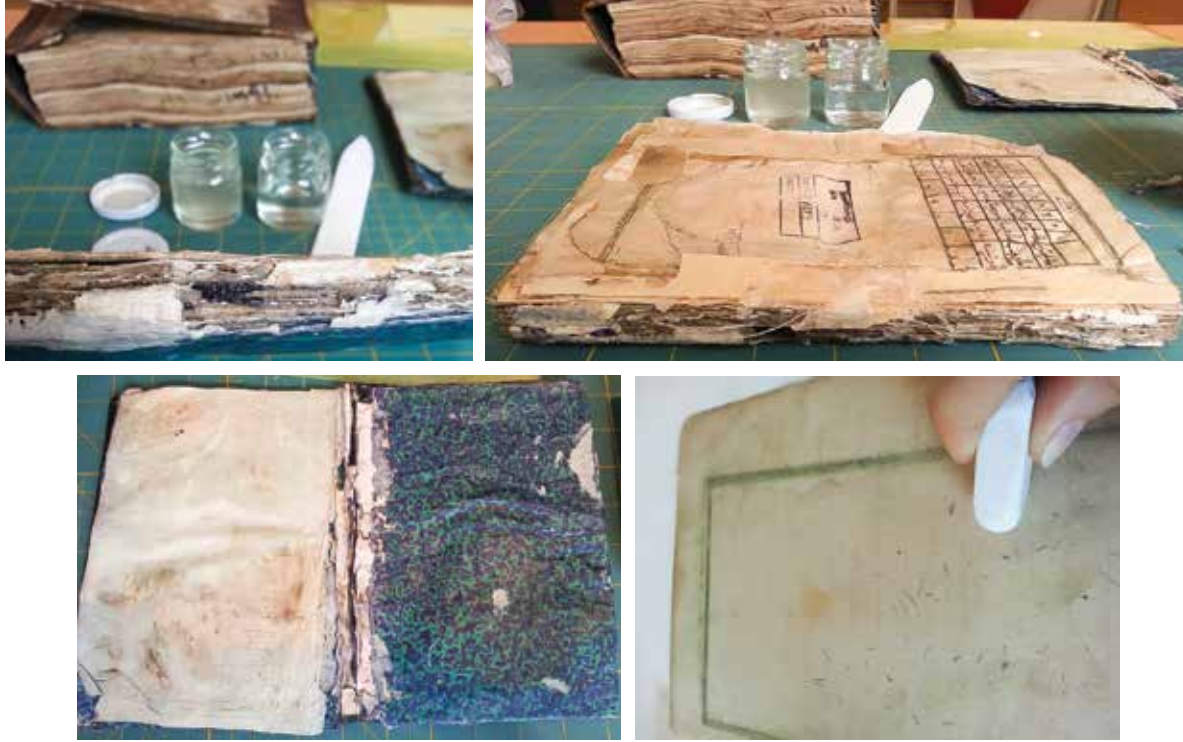

Sayfalarda eksik kısımlar, yırtıklar, deformasyon vardır. Özellikle bant izlerinin bulunduğu ve bakır cetvelin kullanıldığı kısımlarda kırılma tespit edilmiştir.

KONSERVASYON

Metin Kısmı

Metin kısmının sırtı ile cilt aseton yardımı ile birbirinden ayrılmıştır. Formaların birbirinden ayrılması da yine aseton ve alkol ile yapılmıştır. Kuru temizliği yapılan sayfanın yüzeyindeki yapıştırıcı, aynı çözültülerle kâğıttan uzaklaştırılmıştır.

Vakum masasında temizlenen kısım

Yapıştırıcının temizlenen ve temizlenmeyen kısmı

Eski onarımlar ve bantlar aseton kullanılarak, kimi zaman da mekanik olarak yüzeyden çıkarılmıştır. Kağıdın içine işleyen yapıştırıcı tabakası, vakum masası üzerinde aseton ve tolüen çözültisi ile lokal olarak uzaklaştırılmıştır.

Tamamlamalar, akrilik boyalar ile renklendirilen Japon kâğıdı ve metil selüloz ile yapılmıştır. Cetvel kırıkları ise yeniden aktive edilen (re-moisturable) Japon kâğıdı şeritler ile sağlamlaştırılmıştır.

Tamamlaması yapılmış olan sayfaların sırt bölümleri forma çizimine göre hazırlanmıştır. Sayfalar hafif nemlendirilmiş kurutma kartonu ve holitekten oluşan düzenek arasında hafif preslenerek düzleştirilmiştir.

Formalar haline getirilen eserin dikişi 2 duraklı zincir dikiş tekniği ile yapılmıştır. Sırt kısmına bez yapıştırılarak kapaklarla bağlantısı sağlanacaktır. Tekstil üzerinden %100 keten iplikle kolon dikişi yapılmış, iki iğne ile balıksırtı şeklindeki şirazesı örülmüştür.

KONSERVASYON

Metin ve Cilt Kısmı

Metin kısmında baş ve etek kısmına gelecek yan kağıtlar hazırlanmış ve esere dikilmiştir. Cildin derisi üzerindeki orijinal parçalar ılık su yardımı ile çıkarılıp üzerindeki yapıştırıcı tabakası temizlenmiştir.

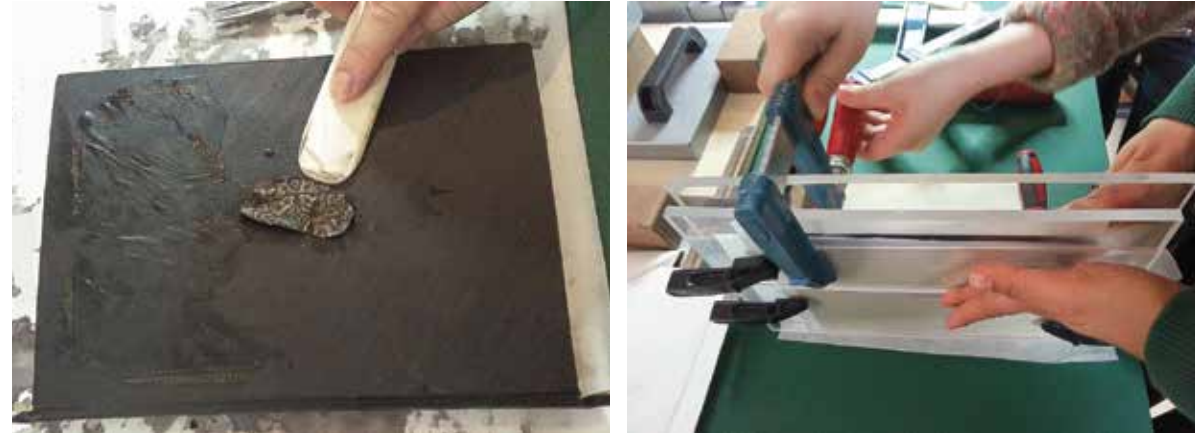
Eski onarımda kullanılmış olan karton kapaklar kullanılmayacak durumda olduğu için, müze kartonundan uygun ölçülerde kapaklar hazırlanmıştır.

Deri tıraşlanarak deri boyası ile uygun renkte boyanmıştır. Hazırlanan kartonlar 1/8 oranında hazırlanan buğday nişastası yardımı ile sırt bezi ile birleştirilmiştir.

Boyandıktan sonra uygun ölçülerde hazırlanan deri nemlendirildikten sonra nişasta yardımı ile kapaklara yapıştırılmıştır.

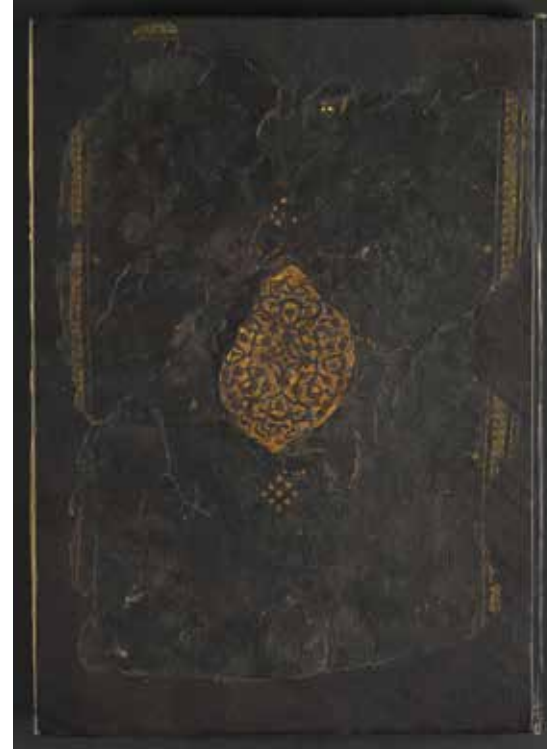
ÖNCESİ VE SONRASI

Yan kâğıtlar kapakların içine yapıştırılmıştır.
Eserin cildinden kalan tüm parçalar da kapak yüzeyine nişasta ile yerleştirilmiştir.

ÖN KAPAK

Konservasyon Öncesi

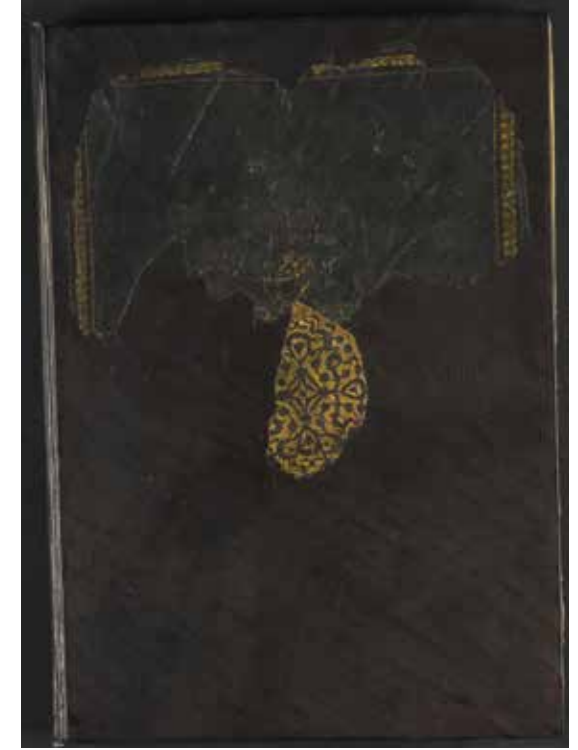

Konservasyon Sonrası

ARKA KAPAK

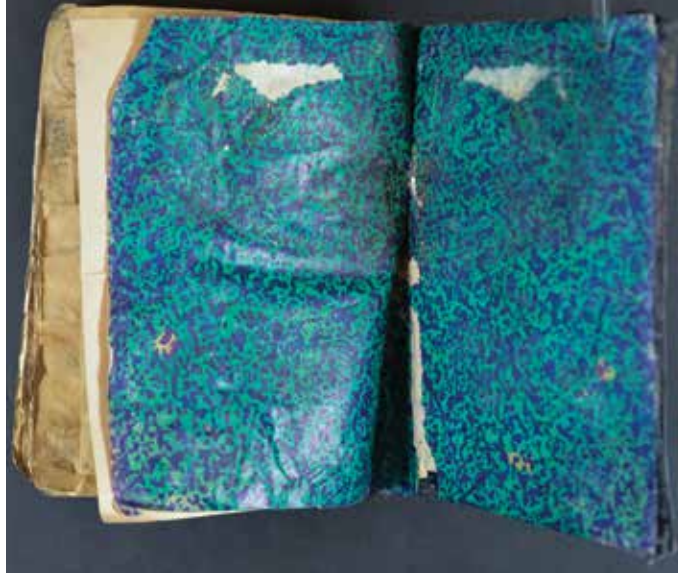
Konservasyon Öncesi

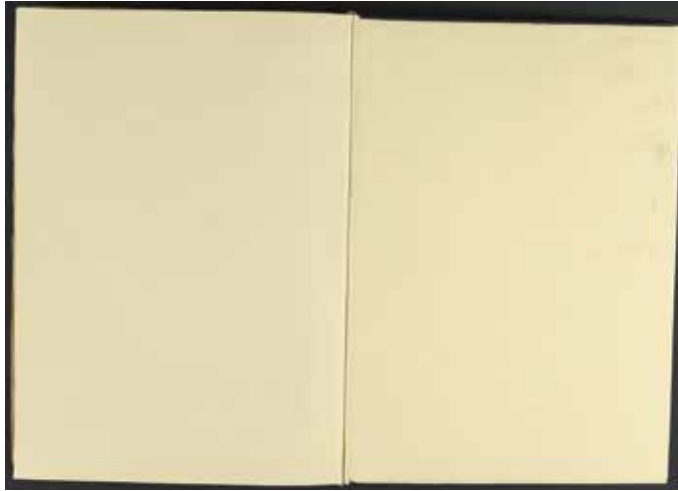
Konservasyon Sonrası

ÖN KAPAK İÇİ

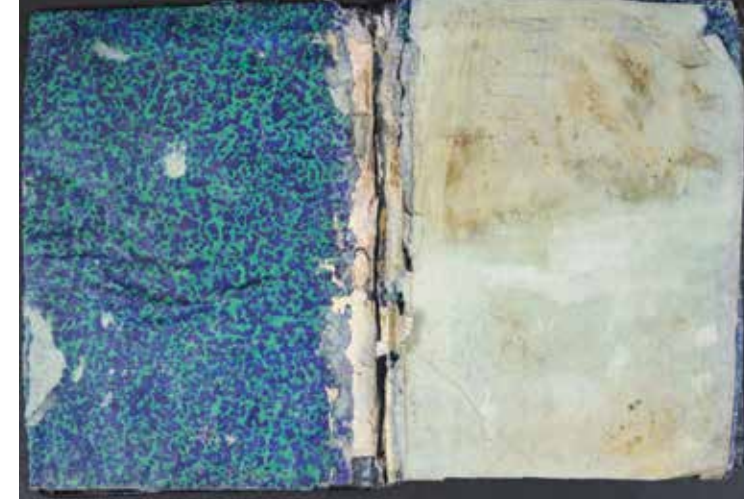

Konservasyon Öncesi

Konservasyon Sonrası

ARKA KAPAK İÇİ

Konservasyon Öncesi

Konservasyon Sonrası

SIRT KISMI

Konservasyon Öncesi

Konservasyon Sonrası

ÖN KENAR

Konservasyon Öncesi

Konservasyon Sonrası

BAŞ KISMI

Konservasyon Öncesi

Konservasyon Sonrası

ETEK KISMI

Konservasyon Öncesi

Konservasyon Sonrası

İÇ SAYFA ÖRNEĞİ/ 1

Konservasyon Öncesi

Konservasyon Sonrası

İÇ SAYFA ÖRNEĞİ/ 2

Konservasyon Öncesi

Konservasyon Sonrası

İÇ SAYFA ÖRNEĞİ/ 3

Konservasyon Öncesi

Konservasyon Sonrası

İÇ SAYFA ÖRNEĞİ/ 4

Konservasyon Öncesi

Konservasyon Sonrası

KONSERVASYON SONRASINDA

KAYNAKÇA

Konservasyonu yapılan eserler, ameliyattan yeni çıkmış yaşlı hastalara benzer. Hassasiyetle ele alınmalı, sayfalar açılırken güç kullanılmamalı, incelenirken dikkat ve özen gösterilmelidir. Saklandıkları koşullar düzenli olarak takip edilmeli, eserler kendileri için özel olarak hazırlanmış olan kutular içinde muhafaza edilmelidir.

- Anderson, P. ve Quandt, A. vd., “Recent developments in the conservation of Islamic manuscripts”, Works of Art on Paper: Books, Documents and Photographs, Techniques and Conservation: Summaries of the Posters at the Baltimore Congress, 2-6 September 2002, London: International Institute of Conservation, 2002.
- Bruckle, I. “Remoistenable lining with methyl cellulose adhesive preparation,” The Book and Paper Group Annual (Washington DC: American Institute for Conservation, 1996) 25-26.
- Fehd, T., “İlm-i Felek”, “ İslam Ansiklopedisi, TDV, c.22, İstanbul 2000, s.126-129.
- Mahir, B., “Minyatür”, İslam Ansiklopedisi, TDV, c. 30 İstanbul 2005, s.118-123.
- Renda, G. “Yenileşme Döneminde Kültür ve Sanat”, Türkler, c.15. 2002 Ankara, s.265-283.
<http://www.istanbuledu.tr/bölmeler/guzelsanat/Minyatür/html>
- <http://www.yazmalar.gov.tr>

Copyright © Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı. Her hakkı mahfuzdur.
Bütün yayın hakları *Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı*'na aittir.

Süleymaniye Mh. Kanuni Medrese Sk. No: 1 Fatih / İSTANBUL
T: +90 212 514 46 35 - 36 F: +90 212 514 46 37

www.yek.gov.tr • kitapsifa@yek.gov.tr

 /kitapsifahanesi /kitapsifahanesi /kitapsifahanesi

TÜRKİYE
YAZMA
ESERLER
KURUMU
BAŞKANLIĞI

www.yek.gov.tr

kitapsifa@yek.gov.tr

